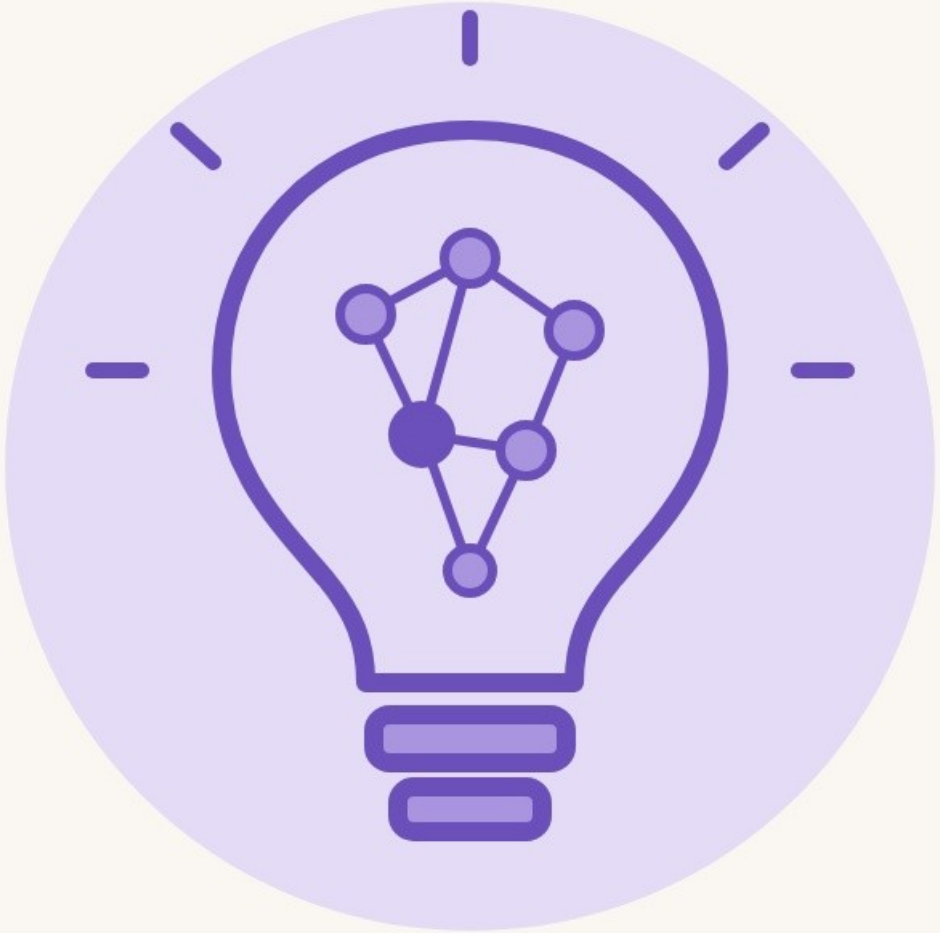
PSİKOLOJİ · 3. ÜNİTE

Nasıl Öğreniriz?

Bisiklete binmeyi bir kez öğrenen neden yıllar sonra bile unutmaz, ama dün ezberlenen formül sınav sabahı neden kaybolur?

Mustafa DEMİR
Felsefe Grubu Öğretmeni · felsefesinifi.com

felsefesinifi

1

PSİKOLOJİ · 3. ÜNİTE · 1. KONU

Öğrenmeye Genel Bir Bakış

Bir şampiyonun okunu hedefe göndermesi ile bir bebeğin gözünü kırpması arasında ne fark var?

Bir şampiyonun atışı doğuştan gelmez

Örnek olay

Mete Gazoz

Okla yayla çocukken, kendisi de millî okçu olan babası sayesinde tanıştı. Yıllarca düzenli çalıştı; odaklanmayı, kendini kontrol etmeyi ve yarışmayı planlamayı öğrendi. Tokyo 2020 Olimpiyat Oyunları'nda altın madalya kazandı.

Yayı germek yıllar süren tekrarlarla **kazanılmış ve kalıcı hâle gelmiş** bir davranıştır.

felsefesinifi.com

Öğrenmek bir insanın hayatını değiştirir

Örnek olay

Helen Keller

Küçükken geçirdiği bir hastalıktan sonra göremez ve duyamaz oldu. Öğretmeni Anne Sullivan harfleri avucuna yazdı. Bir gün su pompasının başında, eline dökülen su ile avucuna yazılan "w-a-t-e-r" harfleri birleşti.

Bu fark edişten sonra her şeyin adını öğrenmek istedi; ilerleyen yıllarda **üniversite okudu ve kitaplar yazdı**.

felsefesinifi.com

Öğrenmeyi anlamak dört kavramla başlar

Kavram	Anlamı	Bir örnek
Davranış	Organizmanın yaptığı, gözlenebilen ya da zihinde gerçekleşen her türlü etkinlik	Koşmak, bir hesabı zihinden yapmak
Uyarıcı	Organizmada tepki oluşturan iç ya da dış etken	Kapı zilinin çalması, susuzluk hissi
Tepki	Organizmanın bir uyarıcı karşısında gösterdiği davranış	Zil çalınca kapıya yönelmek
Yaşantı	Deneyim de denir; bireyin çevresiyle etkileşimi sonucunda edindiği izler	Sıcak bir bardağı tutup elini yakmak

felsefesinifi.com

Öğrenme kalıcı izli bir davranış değişikliğidir

Öğrenme

Yaşantılar yoluyla bireyde **kalıcı izli davranış değişiklikleri** meydana getirme sürecidir.

Örnek: Klavyeye bakmadan yazmayı öğrenmek.

felsefesinifi.com

Öğretim, öğretme sürecinin plana bağlanmış hâlidir

Öğretme

Öğrenme hedeflerinin gerçekleşmesi için öğrenmeyi **kılavuzlama** ve gerekli koşulları oluşturma süreci

ve

Öğretim

Belirli bir amaca göre etkinlikleri düzenleme, araç gereç sağlama ve rehberlik etme süreci; **plana bağlanmış** öğretme

Ablanın kardeşine oyun kuralı göstermesi **öğretme**, okulda programa göre yürüyen ders **öğretimdir**.

felsefesinifi.com

Öğrenme hazır bulunuşluk ve biliş ister

Hazır bulunuşluk

Öğrenme için gerekli fiziksel, zihinsel ve duygusal olgunluk; gereken ön bilgiyi edinmiş olmak da buna dahildir.

Biliş

Dikkat, algı, bellek, düşünme ve problem çözme gibi zihinsel süreçlerin bütünü

Dört işlemi bilen biri denklem öğrenmeye **hazırdır**.

felsefesinifi.com

Her davranış değişikliği öğrenme değildir

Yaşantı ürünüdür

Bireyin kendi deneyimiyle ortaya çıkar.

Sonradan edinilir

Doğuştan getirilmez.

Nispeten kalıcı izlidir

Kendiliğinden kaybolmaz.

Öğrenme sayılmayanlar

Doğuştan gelen

Örneğin göz kırpma refleksi

ve

Geçici

İlaç, yorgunluk, hastalık gibi nedenlerle ortaya çıkar; etki kalkınca kaybolur.

felsefesinifi.com

Köhler'in şempanzesi muza nasıl ulaştı?

1

Kolunu uzatır ama muza ulaşamaz.

2

Tek sopayla dener; sopa kısa kalır.

3

Aniden iki sopayı iç içe geçirip muza ulaşır.

Wolfgang Köhler (1887-1967) kavrama yoluyla öğrenmeyi şempanzeyle yaptığı deneylerle inceledi.

felsefesinifi.com

Şempanze denemeyle değil kavrayarak çözdü

Şempanze durumu zihninde inceler, parçaları **yeni bir biçimde birleştirir**; dikkat, motivasyon ve önceki yaşantılardan yararlanır. Köhler'e göre araçların ortamda bulunması ve **çevrenin uygun düzenlenmesi** çözümü kolaylaştırır.

Deneydeki öğe	Karşılık gelen kavram
Şempanze	Öğrenen organizma
Muz	Uyarıcı; aynı zamanda motivasyon kaynağı
Kolunu uzatma, tek sopayla deneme	Tepki; başarısız denemeler
Sopaları birleştirme fikrinin aniden gelmesi	Kavrama (içgörü), biliş
Sopaların kafese konması	Ortamın düzenlenmesi

felsefesinifi.com

Klasik deneyler bugünün etiğiyle okunur

Dün

Klasik deneylerin bir kısmı 20. yüzyılın başında hayvanlarla yapıldı; o dönemin bilim ve etik anlayışı bugünkünden çok farklıydı.

ama

Bugün

Bütün çalışmalar **hayvan refahını koruyan etik kurallara** ve denetimlere bağlıdır.

Klasik deneyler bilime katkıları yüzünden anlatılır. Sonuçlarını anlamak kadar **yöntemlerini sorgulamak** da öğrenmenin bir parçasıdır.

felsefesinifi.com

Düşün

Ödül için öğrenilen bir hareket ile düşünerek çözülen bir problem aynı anlamda öğrenme midir?

felsefesinifi.com

